

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІЙ ВІЙНІ**М.М. Браїловський¹, Т.П. Пірцхалава², В.О. Хорошко³, Ю.Є. Хохлачова³**¹Київський національний університет ім. Т.Шевченка,
01033, Україна, Київ, вул. Володимирська, 64/13,²Університет Грузії, 0171, Грузія, Тбілісі, вул. М. Костава 77а³Національний авіаційний університет, 03058, Україна, Київ, пр. Любомира Гузара, 1

У ході проведеного дослідження було сформовано рекомендації щодо протистояння інформаційній війні. Проведено аналіз факторів інформаційних впливів та протидія інформаційній зброї, в результаті якого зазначено ряд можливих дій для здійснення протидії російській інформаційній ескалації в Україні з метою створення гідної і адекватної відповіді на інформаційні виклики сучасності. Запропоновано підхід, який дозволяє відстоювати власні інтереси та інтереси держави в умовах глобальних інформаційних впливів. Як показує досвід останніх збройних конфліктів одними з найважливіших механізмів війни є не тільки зміни у військовій справі, але й інформаційна революція, яка зараз переживає стадію формування. Прикладом масштабного використання інформаційної зброї є інформаційна війна, яка ведеться Росією проти України. Забезпечення інформаційної безпеки в сфері державного та муніципального управління ґрунтується на детальному аналізі структури та змісту управління, а також інформаційних процесів і використання при управлінні відповідних технологій. При цьому визначальними факторами при розробці засобів інформаційної зброї стають саме індивідуальні особливості людини та соціуму. Для того, щоб змоделювати поведінку людини (або суспільства), необхідно знати саме її (його) індивідуальні особливості та переваги. Зараз уже зрозуміло, що інформаційна боротьба стає тим фактором, що впливає на саму війну, її початок, хід і результат. Це підтверджується агресією Росії проти України. Тому, досить актуальною проблемою безпеки України є розробка концепції захисту системи інформаційно-аналітичного забезпечення завдань інформаційної боротьби. У ході проведеного дослідження було сформовано рекомендації щодо протистояння у інформаційній війні. А також проведено аналіз факторів інформаційних впливів та протидії інформаційній зброї, який дозволяє зазначити що потрібно, на нашу думку, для того, щоб протидіяти російській інформаційній ескалації в Україні.

Ключові слова: інформаційна війна, інформаційний вплив, інформаційно-психологічний вплив, інформаційна зброя, протидія, засоби масової інформації.

Вступ

Сучасний світ перебуває в стані системної нестабільності, розбалансованості та хаосу. До викликів і загроз епохи «холодної війни» додалися якісно нові небезпеки і загрози, що мають і глобальний характер. Майже всі воєнні конфлікти кінця ХХ та початку ХХІ століття розвивалися та протікали не за класичними схемами воєнного мистецтва. Бойові дії на Сході України та аналіз ситуації, що передувала цим подіям, дозволило зробити висновок, що Україна зіткнулася з витонченою формою війни, коли перед захопленням територій відбувається інформаційна агресія – інформаційний вплив.

Аналіз ведення локальних війн і збройних конфліктів показує, що протистояння у військовій сфері дедалі частіше переміщується у вербальний простір – інформаційний [1-4]. Інформаційна війна реалізує асиметричні рішення та передбачає проведення спеціальних заходів. Деструктивний вплив на об'єкт досягається також шляхом проведення інформаційно-психологічних операцій (ІПО), які спрямовані проти людини,

групи, суспільства та держави і впливають на їхню моральну стійкість, емоції та мотиви прийняття рішень.

Сучасна війна (гібридна війна) дедалі більшою мірою стає війною на ураження та руйнування свідомості противника та консолідацію свідомості населення власної держави. На жаль Україна стала об'єктом добре організованої та спланованої інформаційної війни з боку Російської Федерації. Тому, саме зараз актуальним є питання виявлення та протидії інформаційно-психологічному впливу (ІПВ) на об'єкт (людину, групу, суспільство та державу).

Слід враховувати, що окупувавши український інформаційний простір Росія робить все, щоб спотворити інформацію про Євросоюз, про євроінтеграцію та НАТО, щоб зомбувати українців неправдивими історичними фактами щодо України та Росії. Фактично вона використовує український простір для розколу суспільства та реалізації планів Кремля стосовно України – політичної та культурної експансії. При цьому Кремлем використовуються такі методи, як [5,6]:

- нав'язування думок про нездатність нинішнього воєнно – політичного керівництва України керувати країною та приймати раціональні рішення, що приводить до невинуватих жертв серед сил операції об'єднаних сил (ООС);
- створення уявлення про те, що зараз для української еліти більш важливі бізнес інтереси ніж інтереси держави та події на Сході;
- поширення поглядів про те, що українські збройні сили на Сході України деморалізовані та не здатні вести бойові дії, а їх особистий склад не довіряє військовому керівництву;
- нав'язування думки про те, що Україна не може прожити без Росії, її економічного та промислового потенціалу;
- підтримка теми малайзійського Боїнга з обвинуваченням України в замовчуванні фактів, обстрілах силами ООС території падіння лайнера.

Цільовою аудиторією ІПВ Кремля стало внутрішнє населення Росії та російськомовних діаспор за кордоном, населення України (у тому числі аудиторія окупованих районів Донбасу та Криму), аудиторія західних країн, аудиторія держав близьких до Росії по політичним поглядам.

Тому дуже важливо враховувати наміри Росії та її інформаційний потенціал, який складається з дуже потужних засобів масової інформації (ЗМІ).

Крім цього слід пам'ятати, що історія відношень між Україною та Росією – це історія постійної боротьби, яка вже йде багато століть. Тільки для України це відстоювання своєю незалежності, а для Росії – зробити з нас рабів.

Основна частина

В епоху процесів глобалізації засоби масової інформації впевнено посіли чільне місце серед засобів комунікацій. Сама глобалізація як явище не була б можливою без діяльності сучасних електронних засобів комунікації та мас-медіа, які охоплюють усю планету.

ЗМІ відіграють чи не найголовнішу роль у сучасному політичному житті більшості держав. Вони виступають основним суб'єктом формування в суспільстві громадської думки про події та явища, що відбуваються в світі та в кожній країні. При цьому спостерігається зворотна закономірність: чим більш розвинутою є інформаційна мережа держави, тим менше залишається можливостей щодо використання інформації на користь якогось одного суб'єкта і навпаки – при менш розвинутій мережі існує більше можливостей для її монополізації та подачі інформації у спотвореному або неповному вигляді.

Зараз всі розуміють, що ми живемо у інформаційній сфері і нікуди з неї не вирвемось.

Можна сміливо говорити, що за такий невеликий проміжок часу процес перепрограмування суспільства пройшов дуже швидко.

Раніше були якісь складнощі, треба було якось донести інформацію до людини так як люди не завжди її розуміли. Сьогодні, підключившись до Internet, можна отримати будь-яку інформацію. Мережа допомагає перевести на будь-яку мову, будь-який текст, який у вас є.

Слід зазначити, що інформаційно-психологічна війна-це не дія сьогоднішнього дня. Багато прийомів інформаційної війни виникли тисячі років тому разом з появою інформаційних систем-історія навчання людства це і є свого роду постійні інформаційні війни.

Слід відзначити, що основними цілями інформаційно-психологічної війни (ІПсВ), в яку входять ІПО та ІПВ, є:

- забезпечення прийняття рішень і спонукання до виконання дій влади країни-жертви (об'єкта), які б задовольняли потреби країни-агресора;
- підриг легітимності політичної влади та міжнародного авторитету країни-жертви;
- дестабілізації у країні-жертви, провокування політичних протестів, соціальних конфліктів, підриг морально-психологічного стану населення країни-жертви;
- підриг обороноздатності країни-жертви та боєздатності її збройних сил;
- підтримка дій внутрішніх сил, направлених на знищення чи завдання шкоди своїй державі, у тому числі шляхом коруптування влади та політичної еліти;
- заміна соціально-культурної ідентичності всього населення або його частини у країні-жертви, зміна національних цінностей та засад державотворення.

При цьому, активними учасниками цих дій є воєнно-політична нерівність РФ, її збройні сили та спецслужби, а також проросійські сили українського суспільства та проросійські налаштовані політичні діячі деяких держав світу.

Для досягнення визначних цілей застосовуються повний спектр каналів комунікацій: засоби масової інформації (електронні та друковані), телебачення, Internet і соціальні мережі. При цьому застосовуються всі методи та засоби ІПВ та ІПО.

ІПВ володіє двома методами впливу [7,8]: справою і словом. Вплив словом не перебуває в переможному застосуванні зброї і в терористичних актах. Саме слово показує, що цей вид впливу- хворобливе явище. Хвилювати, збуджувати, впливати на нерви народу рівносильно даючи йому збуджуючі засоби від випадку до випадку. І тим не менш, ІПВ треба вважати одним з головних засобів гібридної війни: агітація нападу сприяє ослабленню супротивника, оборонна агітація підсилює дух країни, яка стала об'єктом нападу.

Ще треба врахувати, що джерела інформаційної небезпеки можуть бути природними (об'єктивними) і навмисними.

Розглядаючи теорію ІПВ в політичній сфері слід враховувати, що небезпека відбувається на стратегічному, оперативному та тактичному рівнях.

В основному на стратегічному рівні повинна діяти політична еліта, а інформаційні підрозділи політичного клану – на оперативному та тактичному рівнях.

Як вказують експерти, ІПсВ складається з дій, що вживаються з метою досягнення інформаційної переваги в забезпеченні національної, військової, стратегічної та політичної шляхів впливу на інформацію та інформаційні системи супротивника з одночасним зміцненням і захистом власної інформації та інформаційних систем та інфраструктури.

Подальший розвиток гібридної війни з появою кібер-простору отримала розвиток у вигляді кібер-війни та ІПсВ.

Вперше концептуальні питання та основи теорії мережево-центричної системи управління та організації бойових дій і кібер дій та фактичний розгляд військових дій та їх організації з позицій військової кібернетики були сформульовані Н.В. Очарковим (1977-1984 рр. начальник Генерального штабу ЗС СРСР) в кінці 70-х-на початку 80-х років ХХ сторіччя.

Послідовними, типовими складовими етапами гібридної війни були визначені в цій концепції як:

- інноваційна агресія (кібервійна, економічний тиск, інформаційно-психологічні атаки та ін.);
- застосування нерегулярних збройних формувань або приватних армій (сепаративний рух козаки, самооборони);
- офіційні військові дії або демонстрація сили (ідентифікована уніформа, зброя, офіційне визначення участі в конфлікті).

ПО РФ в Криму планувалися відповідно до концепції Очаркова та системної моделі противника на основі теорії Уордена. В основу цієї теорії покладено концепція центрів тяжіння. Об'єкт з критичною кібернетичною інфраструктурою (центр тяжіння за Уорденом) - це та точка де об'єкт або суб'єкт впливу є найбільш вразливим. Згідно з даною теорією, якщо розглядати об'єкт або суб'єкт впливу як систему з критичною кібернетичною інфраструктурою то його можна подати як систему, що складається з п'яти кілець (рис.1) [7,10].

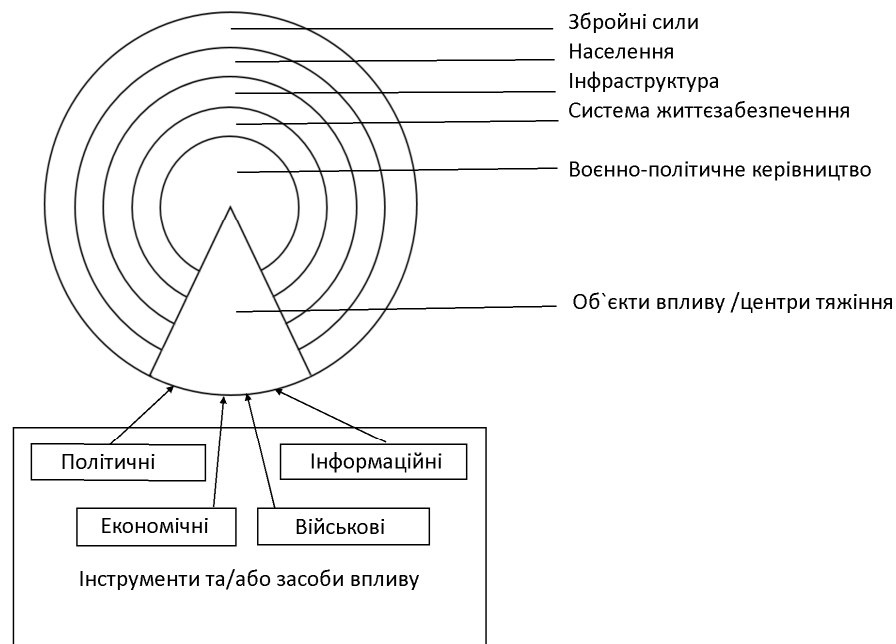

Рис. 1. Модель впливу побудована за теорією Уордена

У центрі моделі Уордена є воєнно-політичне керівництво та національні лідери, які становлять критично важливу складову в архітектурі системи національної безпеки та системи і захищені чотирма іншими кільцями. Так другим кільцем є система життєзабезпечення, виробництво, електричні та атомні станції, підприємства різного призначення, нафтові-постачальні заводи, банки, які під час війни є життєво важливими для забезпечення функціонування військово-промислового комплексу.

Державна інфраструктура-автомобільні шляхи, залізниця, лінії електропостачання-створюють третє кільце. Четвертим кільцем є народо-населення (соціум), а п'ятим, зовнішнім кільцем є збройні сили.

Ця модель реалізує схему «війна з середини-назовні» Слід враховувати, що модель Уордена добре працює в зонах конфлікту, коли збройні сили розглядаються місцевим населенням як зовнішній агресор.

На відміну від цієї моделі, Росія тривалий час мала на території Автономної Республіки Крим підтримку з боку місцевого населення та значні військові формування Чорноморського флоту, які не сприймалися ним у ролі агресора або ворога (рис.2) [7]

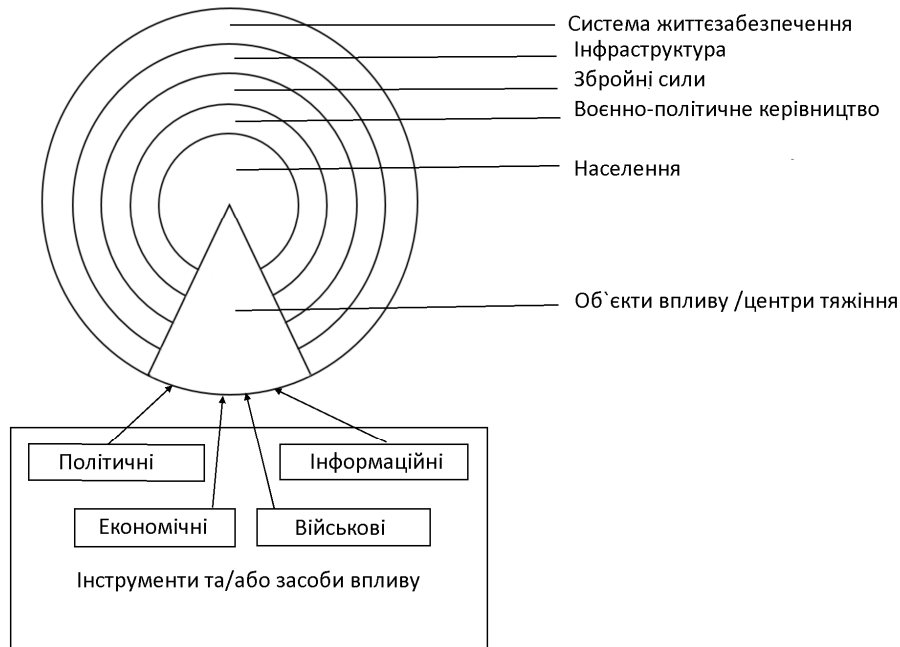

Рис. 2. Модель впливу, використання Росією в Криму

Росія здійснювала тривалий, плановий та спланований вплив на населення Республіки Крим з метою сприйняття військовослужбовців Російської Федерації як захисників населення та виправлення «історичної помилки» щодо поєднання Криму до України. З початком Революції Гідності почався потужний вплив на керівництво Криму та міста Севастополя, а поряд з ним масовий вплив на особистий склад Збройних Сил України. Слід враховувати, що ПВ на Збройні Сили України здійснювався постійно, так, наприклад, квартирне питання військовослужбовців Росії було вирішено, та матеріальне забезпечення росіян було на порядок вище ніж в українських військовослужбовців. Крім того, кожний другий мешканець Севастополя був пов'язаний з Російським Чорноморським флотом. У місті постійно проживало 24 тисячі військовослужбовців. Військові та Чорноморський флот для Севастополя –це підприємства, робота, заробітна плата, соціальна інфраструктура. Флот як би вріс у місто. Тому введення збройних сил Росії до Криму та Севастополя пройшло без протидії та мали ознаки підготовленої та спланованої за цілями, заходами та наслідками ІПО, спрямованого у першу чергу на росіян, а з іншого боку - на українську та західну спільноти. При цьому, в першу чергу було взяті під контроль основні об'єкти транспортної інфраструктури, системи життєзабезпечення та військові об'єкти Збройних Сил України.

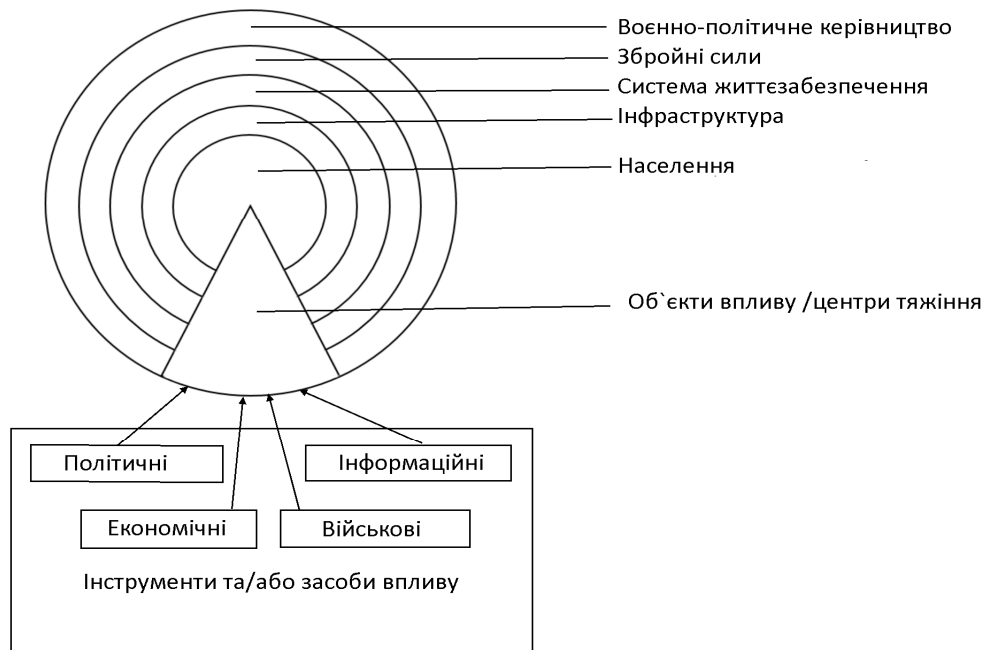

Рис. 3. Модель впливу використана Росією в Донбасі

Анексія Криму показала, що це була добре спланована та організована операція. Слід зазначити, що проросійські організації в Республіці Крим роками використовувались як 5-і колони Кремля в Криму. Вони фінансувались урядом Росії, а їх керівники були агентами впливу російських спецслужб і активно проводили анти українську діяльність.

Все це створило комфортні умови для російської інформаційно-пропагандистської діяльності. На території Криму ретранслювалися телевізійні канали та радіопередачі російських каналів кримськими телерадіоканалами та поширювалися серед жителів Криму українські версії російських газет.

Через ЗМІ Чорноморського флоту Росії російська сторона продовжувала активно впливати на інформаційний простір Республіки Крим. Під прикриттям відстоювання інтересів російськомовного населення регіону, флотськими ЗМІ організувалася інформаційна компанія, спрямована на формування іміджу Росії, як єдиного надійного гаранта стабільності в регіоні. Для розповсюдження відповідних матеріалів широко використовувалися можливості органів інформаційного забезпечення флоту. За активної підтримки Чорноморського флоту Росії, адміністрацією м. Москви в Севастополі було створено найпотужнішу міську кабельну мережу.

У проросійських ЗМІ активно виступали численні російські діячі: політологи, філософи, релігійні проповідники, які спрямовували відповідні ідеологічні послання.

Для розпалювання ідей автономізму, сепаратизму та російського шовінізму активно залучалася Руська православна церква та підконтрольна їй Українська православна церква Московського патріархату, а також різноманітні братства Української православної церкви Московського патріархату.

Росія протягом багатьох років вели підривну діяльність у Криму і проводила антиукраїнську пропаганду. Більш того, практично всі проросійські організації Криму співпрацювали із різноманітними спецслужбами Росії. Найбільше на соціально-політичну ситуацію у Криму впливало Головне розвідувальне управління Генерального штабу Міністерства оборони та розвідувальні підрозділи Чорноморського флоту, Служби зовнішньої розвідки Росії та Федеральна служби безпеки Росії.

Тактика гібридної війни, застосованої Росією у Криму була застосована й на Сході України з деякими змінами (рис.3) [5]. Так основний вплив був зосереджений на населенні Донбасу. Наступними об'єктами ПІВ були державна інфраструктура та система

життєзабезпечення. Четвертим та п'ятим кільцем впливу стали Збройні Сили та воєнно-політичне керівництво України.

Особливістю проведення ІПО Росією в Донбасі та в Україні був і є постійний пошук і використання актуальних інформаційних приводів, здатних сформувати необхідну громадську думку. При цьому, основний вплив здійснювався на сфері перегляду історії України та Росії та міжконфесійні відносини.

Для вирішення цих завдань Росія використовувала наступне [11,12] :

групи спеціальних журналістів (з 3-4 чоловік), які мають чіткі інструкції про те, як висвітлювати події на Сході України та безпосередньо працювати на російські інформаційні канали;

1) оперативних груп психологічних операцій, які чисельністю 2-4 чоловіки виконували на території окупованого Донбасу завдання:

- усна пропаганда, у тому числі і робота з місцевим населенням;
- поширення пропагандистської літератури та іншої інформації;
- створення з місцевих пропагандистських груп у анексованих населених пунктах, організація та координація їхніх дій;
- сприяння роботі російських ЗМІ, збору інформації та визначення найбільш гострих проблем у населення для використання цього, як інформаційного приводу;
- моніторинг поточного морально-психологічного стану місцевого населення;

2) загону психологічних операцій, дислокованого недалеко від Ростова-на-Дону разом з пунктом управління розвідцентра Головного розвідувального управління ГШ ЗС Росії.

Його завданнями є [3]:

- збір, обробка та аналіз інформації щодо поточного морально-психологічного стану населення України та підрозділів терористичних та військових формувань;
- керівництво підрозділами психологічних операцій, що виконують спеціальні завдання з ІПВ;

- розробка та здійснення ІПО на території України;

3) агентів диверсійної психологічної роботи в неокупованих областях України, які будуть виконувати наступні завдання:

- створювати диверсійно-пропагандистські групи в неокупованих областях України;
- навчати місцеві групи проведення підричних пропагандистських акцій;
- забезпечувати групи необхідним матеріально-технічним майном;
- безпосередньому проведенню мітингів, акцій протесту та поширенню пропагандистських матеріалів.

Інформаційна ситуація в Україні загострилася після трагедії з малайзійським Боїнгом. Саме в цей період український медіапростор зміг створити досить потужний інформаційний заслон російській пропаганді. Кремль намагався створити інформаційний шум з величезною кількістю версій навколо катастрофи лайнера для відволікання уваги аудиторії від реальних причин трагедії та пошуку найбільш вигідного для Росії правдоподібного варіанта. Однак в цьому інформаційному протистборстві Україна перемогла.

Активність російських спецслужб і пропагандистів в соціальних мережах, принаймні, в Україні, вже давно відомо. Найняті ними «тролі» почали активну роботу ще під час Євромайдана в 2014 році. Оприлюднені зараз документи є підтвердженням цього. Так, американське видання The Washington Post опублікувало секретний звіт Російського Головного розвідувального управління ГШ ЗС про масштабну інформаційну компанію з метою створення можливості для військового захоплення України. Що власне кажучи і трапилося 26 лютого 2014 року, коли почалася анексія Криму. У звіті ГРУ ГШ РФ містяться відомості про роботу однієї з команд управління протягом одного тижня. Так, після втечі Януковича, в лютому 2014-го року агенти російських спецслужб створили

безліч фейкових сторінок в «Facebook» і «В Контакте», на яких в різних варіантах тиражували ідеї розчарування про результати Революції Гідності або в новій українській владі, а також такі, що дискредитують її заяви.

Згідно з документами ГРУ в акаунті «баліція» та інших, створених співробітниками психологічної служби розвідувального управління, на той час, було більше 30-ти фейкових сторінок і груп у соціальних мережах. Прикидаючись звичайними громадянами України, оперативники писали тексти, налаштовуючи громадян України проти протестуючих на майдані.

Російські агенти в соціальних мережах лякали жителів Півдня та Сходу України, публікуючи фейкові загрози тим, хто не підтримував Євромайдан. А після того, як в лютому 2014 року російський спецназ захопив будівлю кримського парламенту, ГРУ створило в «Facebook» і «В Контакте» чотири групи, щоб спонукати кримчан підтримати відділення від України. Використовуючи наші акаунти в «Facebook», ми поширили коментарі, що інформують населення Кримського півострова про загрозу з боку нацистських організацій-цитує The Washington Post доповідь російського ГРУ. При цьому, вони доповіли, що використовували платні оголошення в «Facebook», щоб підвищити популярність своїх акаунтів та коментарів. За їхніми даними, тільки 27 лютого 2014 року їх пости в фейкових повідомленнях переглянули майже 200 тисяч користувачів.

Враховуючи методи та засоби, які мають проводитись передусім підрозділами анти ПІВ України слід віднести:

- генерування контенту та контр інформаційних операцій, які працюватимуть на об'єднання українців;
- проведення якісної перевірки всієї інформації та ведення боротьби з фейками;
- проведення агітації та пропаганди, яка б висвітлювала би реальні наміри агресорів;
- роз'яснення цілей зовнішньої політики та дій зі встановлення миру на Сході України;
- інформування світової спільноти, впливових іноземних політичних, урядових, бізнесових та культурних кіл, а також іноземних ЗМІ про дії за встановлення миру на Сході України;
- дискредитації воєнно-політичного керівництва Росії.

У сучасній обстановці, дуже важливо вивчати та враховувати психічний стан, політичні настрої суспільства. Дослідження громадської думки дають можливість враховувати не тільки настрої, які мають на поверхні, але і приховані психологічні тенденції політичних процесів, а відповідно до цього і обирати такі заходи, які б були адекватними ситуації, що виникла. Пізнавати стан і динаміку громадської думки-це значить виконати основну вимогу, яка необхідна для правильного прийняття політичного рішення [13].

Зв'язки з громадськістю відіграють важливу роль в житті суспільства. Спочатку ЗМІ створені для інформування громадськості про ключові події в житті країни та владних структур, вони поступово стали виконувати ще одну не менш важливу функцію-вплив на свідомість своєї аудиторії з метою формування певного ставлення до фактів, явищ і дійсності, які повідомляються. Цей вплив здійснюється за допомогою методів пропаганди та агітації, що розробляються на протязі не однієї тисячі років. Для досягнення впливу ЗМІ на сучасну думку люди активно використовують їх для задоволення своїх потреб. Отже ЗМІ є дуже різнобічним і виражається в [14]:

- інформативності громадськості;
- вказівках суспільству, визначення поведінки суспільства.

Результати впливу ЗМІ можуть бути:

- зміни в поведінці суспільства;
- зміни в суспільстві (тому, що поведінка та вказівки не можуть бути ототоженні);
- зміни в знаннях суспільства, як наслідок простої інформативності його.

Слід зазначити, що ЗМІ мають дуже великий вплив на суспільство в цілому і на окрему людину.

Вплив ЗМІ може мати короткостроковий та довгостроковий характер. Реакція на конкретне повідомлення, новину, подію є швидкоплинною. Комплексний та постійний вплив різноманітних каналів інформації зазнає глибинні пласти громадської та людської свідомості.

Глобальні ЗМІ формують універсальну, глобальну систему цінностей. Для суспільства, що розвивається, побудова, підтримка та захист символічної системи є одним з основних завдань. Якщо руйнується символічна система, то суспільство різко змінює традиційні схеми поведінки, що може мати непередбачувані наслідки. Під загрозою можуть виявитися символи, які формують із суспільства націю та народ.

Деструктивний вплив на існуючу в суспільстві систему цінностей здійснюється насамперед завдяки інформації та ЗМІ як універсальних каналів її передачі можна констатувати, ЗМІ є не просто суб'єктами впливу на масову свідомість, але й інструментом, за допомогою якого здійснюється безпосереднє її формування. Формуючи в такий спосіб нові, часто відірвані від життя міфи та стереотипи, ЗМІ створюють свою реальність. При цьому, оскільки така реальність сприймається мільйонами та навіть мільярдами споживачів одночасно, саме вона стає такою, що заслуговує на довіру [14,15]

Отже, можемо відокремити три основні канали масової комунікації: телебачення та Internet, радіо та преса. Кожний із зазначених видів ЗМІ має свої особливості, що визначають успішність його впливу на аудиторію.

Насамперед ЗМІ не можна розглядати як однаково ефективні інструменти поширення інформації. Радіо, телебачення (Internet) та преса відповідають на три принципово різних питання і відповідно до цього кожен із них висвітлює свій аспект певної події. Радіо відповідає на запитання : «Що?», «Що сталося?». Телебачення та Internet дає відповідь на запитання «Як?», «Як сталося те про що вже повідомило радіо?» Преса з'ясує: «Чому?», «Чому сталося саме те, про що говорило радіо та як це показало телебачення та Internet?» Таким є об'єктивний «розподіл праці» між основними комунікаційними каналами. І тільки системний підхід, спираючись на три взаємодоповнюючих відповіді може дати об'ємну картину того, що справді відбулося.

Висновки

Зараз інформаційна війна між Україною та Росією досягла свого апогею. Усе, що виходить у ЗМІ, у соціальних мережах, у російських інформаційних ресурсах, необхідно уважно вивчати, аналізувати та фільтрувати. Також інформацію необхідно постійно перевіряти. З огляду на те, що в епоху Internet повністю засекретити ті або інші дії просто неможливо. Інформаційна політика України має бути такою, щоб не було недооцінки можливостей інформаційно-психологічної зброї, заходів протидії впливам, які б задовольняли агресора.

Список літератури

1. Манойло А.В. Технологии несилового разрешения современных конфликтов. М.: Горячая линия-Телеком, 2008. 392с.
2. Панарин Н.Н. Технология информационной войны. М.: Мир безопасности, 2003. 320 с.
3. Поченцов Г.Г. Информационная война. М.: Рефл-Бук, 2000. 362 с.
4. Расторгуев С.П. Информационная война. Проблемы и модели. М.: Радио и связь, 1999. 416 с.
5. Зелинский С.А. Информационно-психологическое воздействие на массовое сознание. М: Алгоритм, 2000. 464 с.
6. Леонтьева А.С. Пропаганда, як інформаційно-психологічний складник політичних процесів. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2004. 296 с.
7. Певцов Г.В., Залкін С.В., Сідченко С.О., Хударковський К.І. Інформаційно-психологічні операції Російської Федерації в Україні: моделі впливу та напрями протидії. Наука і оборона. 2015. №2. С. 28-32.
8. Бухарин С.Н. Методы и технологии информационных войн. М.: Академический проект, 2007. 382 с.
9. Баланюк Ю.В., Козловський В.В., Хорошко В.О., Хохлачова Ю.Є. Інформаційно-психологічні впливи у кіберпросторі. К.: Компринт. 2020. 109 с.
10. Гришук Р.В., Даник Ю.Г. Основи кібернетичної безпеки. Житомир: ЖНАЕУ, 2016. 636 с.
11. Бурячок В.Л. Гулак Г.М., Толубко В.Б. Інформаційний та кіберпростори: проблеми безпеки, методи та засоби боротьби. К.: СІК ГРУП УКРАЇНА, 2015. 449 с.
12. Білобородов О.О., Довгополий А.С. Технології інформаційно-психологічних війн та інформаційно-психологічна зброя. Озброєння та військова техніка. 2019. №4 (24). С.93-98.
13. Чалдин Р. Психология влияния. СПб: Питер, 2016. 336 с.
14. Прокофьев М.І., Скачек Л.М., Хорошко В.О. Інформаційна війна, як форма ведення інформаційного протиборства: частина 2. Правове нормативне та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні. 2019. №1 (37). С. 7-24.
15. Artemov V., Brailovskyi N., Opirskyi I., Ivanchenko I., Khoroshko V. Information War in Ukraine. SPCSI. 2020. Vol.4, №4, P. 28-34.

APPLICATION OF THE MEDIA IN THE INFORMATION-PSYCHOLOGICAL WAR

М.М. Brailovsky¹, Т.П. Pirtskhalava², V.O. Khoroshko³, Yu.Ye. Khokhlachova³.

¹Kyiv National University named after T. Shevchenko
01033, Ukraine, Kyiv, vul. Volodymirska, 64/13,

²University of Georgia, 0171, Georgia, Tbilisi, ul. M.Костава 77a

³National Aviation University, 03058, Ukraine, Kyiv, pr. Lubomira Guzara, 1

In the course of the study, recommendations were formed on countering information warfare. The analysis of the factors of informational influences and counteraction to informational weapons is carried out, as a result of which a number of possible actions are indicated to counter the Russian informational escalation in Ukraine in order to create a worthy and adequate response to the informational challenges of our time. An approach is proposed that allows to defend its own interests and the interests of the state in the context of global information influences. As the experience of recent armed conflicts shows, one of the most important mechanisms of war is not only changes in military affairs, but also the information revolution, which is now undergoing a stage of formation. An example of the large-scale use of information weapons is the information war waged by Russia against Ukraine. Ensuring information security in the field of state and municipal management is based on a detailed analysis of the structure and content of management, as well as information processes and the use of appropriate technologies in management. At the same time, the determining factors in the development of information weapons are the individual characteristics of a person and society. In order to model the behavior of a person (or society), it is necessary to know exactly his (his) individual characteristics and preferences. It is now clear that information warfare is becoming the factor that affects the war itself, its beginning, course and result. This is confirmed by Russia's aggression against Ukraine. Therefore, a rather urgent problem of the security of Ukraine is the development of the concept of protecting the system of information and analytical support of information warfare tasks. In the course of the study, recommendations were formed on countering information warfare. And also, an analysis of the factors of informational influences and counteraction to information weapons was carried out, which makes it possible to note what is needed, in our opinion, in order to counteract the Russian informational escalation in Ukraine.

Keywords: information war, information influence, information-psychological influence, information weapon, counteraction, mass media.